

Mathiasen fra SF, der ville sikre sig, at fremmede krigsskibe ikke havde atomvåben med, når de besøgte Danmark.

Den eneste sikkerhed, han fik, var dog denne lakoniske sætning i J.O. Krag's svar: »Dette er de øvrige NATO-lande naturligvis klar over.« Men hvilke konsekvenser det så fik, sagde J.O. Krag klogeligt intet om.

I 1980'erne opstod der en voksende mistanke om, at især nogle af de amerikanske krigsskibe, som færdedes i dansk søterritorium, medbragte atomvåben. Mistanken blev hver gang afvist med, at de jo kendte vores atomvåbenforbehold.

Men det var umuligt at få regeringen til at afkræve de allierede krigsskibe en bekræftelse af, at de respekterede dette forbehold, som de kendte. Det var jo deres politik, sagde man, hverken at be- eller afkræfte, om konkrete skibe medbragte atomvåben.

Rigtigt. Men hvis de tog det danske forbehold højtideligt, så signalerede de jo allerede ved at lægge til i danske havne, at de pågældende skibe ikke havde atomvåben om bord. Hvorfor så ikke sige det åbent?

Den mest nærliggende forklaring er, at de ikke respekterede det danske forbehold. Selv om de færreste nok vil tro på det, så er det vistnok sådan i virkeligheden, at det at lyve lodret er noget, som de fleste stater ikke bryder sig om. Så hellere en stiltiende og diskret usandhed.

Hvordan skal man ellers forklare den enorme ballade, herunder udskrivelse af folketingsvalg, der opstod, da Folketinget den 14. maj 1968 vedtog en beskeden socialdemokratisk dagsorden, hvorefter regeringen skulle, som det hed, underrette besøgende orlogsfartøjer om, at de ikke måtte medbringe atomvåben.

Det betragtede den daværende regering som noget nær et brud med NATO, og heri blev den støttet af USA's udenrigsminister, Schultz, og andre udlændinge, der blandede sig ivrigt i den valgkamp, der fulgte herhjemme.

Efter valget skiftede De Radikale side – det kan jo være grunden til udenrigsministerens totale hukommelsestab vedrørende dansk atompolitik i 1980'erne – og gik i regering med Ellemann-Jensen, og så orienterede den nye regering i en såkaldt cirkularnote staterne om den atompolitik, som de jo udmærket kendte i forvejen, og et halvt år senere besøgte USA med destroyeren »USS Dahlgren« en dansk havn, nemlig Århus. Senere granskning af »Dahlgren«s logbøger har vist, at den med en tilvisshed grænsende sandsynlighed medbragte atomvåben.

Op gennem 1970'erne og 1980'erne fik vi at vide, at de allierede kendte det danske forbehold, og vi havde som udtrykt af daværende forsvarsminister Collet i 1987 ingen grund til at tro, at de ikke rettede sig efter det. Men panikken i 1988 såvel som senere forskning, der er foretaget i USA, tyder meget stærkt på, at det modsatte var tilfældet.

Historien gentager sig, når den nuværende udenrigsminister siger som Collet i 1987, at regeringen ingen grund har til at tro, at dansk atompolitik skulle være blevet tilsidesat siden notevekslingen den 30. maj 1968.

Må jeg minde om, at i 1957-68 blev dansk atompolitik tilsidesat i dyb hemmelighed, og at der ikke var noget i de offentlige erklæringer, der blev fremsat i 1968, der bare antydede, at der var sket en sådan tilsidesættelse.

Det fik vi først at vide 27 år senere.

Skal vi så vente i andre 27 år på at få bekræftet, at slagskibet »Iowa« og destroyeren »Dahlgren« og også andre skibe bragte atomvåben ind i Danmark i strid med vores officielle politik? Lad os da hellere få gjort rent bord nu! Lad os få det undersøgt – hele tidsforløbet! Der er ingen saglig grund til at lade være.

Men jeg kan da godt se et par politiske grunde til at lade være. Det er jo umuligt at holde de allierede uden for undersøgelsen. Danmark har jo ikke selv atomvåben. Det vil end ikke SF påstå. Så det er hele tiden de andres atomvåben, vi skal forholde os til.

I redegørelsen af 29. juni søger regeringen at redde sig ud af den klemme ved at anføre, at amerikanerne handlede i god tro på Grønland. Det er en forbavsende påstand. Den 29. maj 1957 formulerede H.C. Hansen det danske nej til atomvåben under de nuværende omstændigheder, og et halvt år senere, den 11. november, spurgte USA's ambassadør så H.C. Hansen, om H.C. ville orienteres, inden USA eventuelt oplagrede atomvåben i Thule.

Bemærk: Han spurgte ikke, om USA måtte oplagre atomvåben!

Den 1. maj 1958 skærpede H.C. Hansen det danske nej. Samme år begyndte USA at indrette atombasen i Thule.

USA kunne og burde have indledt drøftelser med den danske regering om forståelsen af Grønlandstraktaten af 1951 i lyset af den nye danske politik. Men man lod bare som ingenting. Og det er jo ikke rigtigt, at H.C. Hansen gav grønt lys. Hans svar var, hvis man læser det rigtigt, et »lad os komme tilbage til sagen, hvis det bliver aktuelt, og det er det jo ikke i dag.«